

Version 1.00

Projekt 7640

Upprättad 2024-06-18

Reviderad

Korrektur 2024-06-19

Naturvärdesinventering, TORSBY
STENSGÅRDS UTSKOG 1:48,
Torsby kommun

1 Sammanfattning

En naturvärdesinventering enligt SS 199000:23 har genomförts av Torsby Stengårds Utskog 1:48, Torsby kommun.

Området utgörs av en sandig åsrygg där tall dominerar till stora delar. I nordöst gränsar området till en äldre instängd korvsjö som nästan helt har vuxit igen och nu mer är en våtmark med öppna vattenspeglar.

I området finns rester av tidigare bebyggelse, och på åschrönet finns en större plan yta. Vägar korsar området, och utmed stranden finns en väl upptrampad stig. Vattnet som avgränsar området är humöst, och botten består av sten och grus i olika fraktioner. I området är det strömmande vatten, och någon vegetation på botten noterades inte. Två delområden bedöms uppnå naturvärdesklass, trots att inte några indikatorarter noterades vid inventeringen.

Henric Ernstson

Beställare : Nader Andreas Fahim

Utförare : Henric Ernstson Konsult

Korrektur : Anna Lejfelt-Sahlén

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	2
2	Bakgrund.....	4
3	Syftet med naturvärdesinventeringen.....	4
4	Avgränsning och metodik.....	4
4.1	Arbetsgång.....	4
4.2	Nivå och detaljeringsgrad.....	4
4.3	Värdearter.....	5
5	Karteringsunderlag.....	5
6	Allmän beskrivning av området	5
7	Naturvärdesbiotoper och värdefulla element	7
7.1	Naturvärdesbiotop a.....	8
7.2	Naturvärdesbiotop b.....	10
8	Bedömning.....	11
9	Litteraturförteckning.....	11
	Bilaga A	12
	Bilaga B	13
	Bilaga C	16

2 Bakgrund

En naturvärdesinventering har genomförts inför exploatering av området.

3 Syftet med naturvärdesinventeringen

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av positiv betydelse för den biologiska mångfalden samt att dokumentera och naturvärdesbedöma dessa. I rapporten beskrivs det aktuella objektet även om området som helhet, eller delar av det, inte bedöms nå naturvärdesklass enligt beställd detaljeringsgrad.

4 Avgränsning och metodik

Metodiken som har använts följer SS 199000:2023. Det huvudsakliga syftet med en naturvärdesinventering är att beskriva och värdera naturområden av betydelse för den biologiska mångfalden. En naturvärdesinventering ska enligt standarden resultera i avgränsade bedömda områden av positiv betydelse för den biologiska mångfalden.

En naturvärdesinventering omfattar endast naturvärdenas betydelse för den biologiska mångfalden, inte andra tjänster så som geologi, kulturmiljö och upplevelser eller ekosystemtjänster såsom vattenrening, fotosyntes, osv. Att bedöma dessa aspekter kräver andra bedömningsgrunder. En NVI omfattar endast en liten andel av landskapet och är inte någon landskapsekologisk analys som kan göras betydligt mer omfattande och detaljerad. En NVI omfattar varken konsekvensbedömning eller bedömning av framtida naturvärde och ger inget direkt svar kring exploateringskänslighet eller utvecklingspotential.

Med naturvårdsobjekt menas här ett geografiskt avgränsat område med naturvärde som utgörs av en dominerande naturtyp och som tilldelas en gemensam naturvärdesklass.

4.1 Arbetsgång

En naturvärdesinventering innefattar tydliga steg, som sammanfattas nedan:

- Insamling och bearbetning av relevant och befintlig miljöinformation.
- Avgränsning av landskapsområden och miljöer utifrån fjärranalys.
- Fältinventering.
- Bestämning av naturtyp, biototyp och Natura 2000-naturtyp.
- Identifiering och avgränsning av geografiska objekt i fält.
- Naturvärdesbedömning:
 - bedömning av biotopvärde dvs. naturvärdesbiotoper
 - bedömning av artvärde – värdearter.
- Värdeelement om detta är markerat i inventeringen och i beställningen.
- Värdebedömning av landskapsområden.

4.2 Nivå och detaljeringsgrad

Inventeringen har genomförts genom att studera tillgängligt material och äldre inventeringar, samt genom ett fältbesök den 17 maj 2024. Detaljeringsgraden har varit "Detalj". Tillägg som har applicerats är Naturvärdesklass 4. Värdeelement som har identifierats i fält är bland annat värdefulla träd i form av grova träd eller träd med särskilt naturvärde (så som grova aspar, äldre talar, grova sälgar osv.) samt skyddade kärlväxter och andra hotade arter.

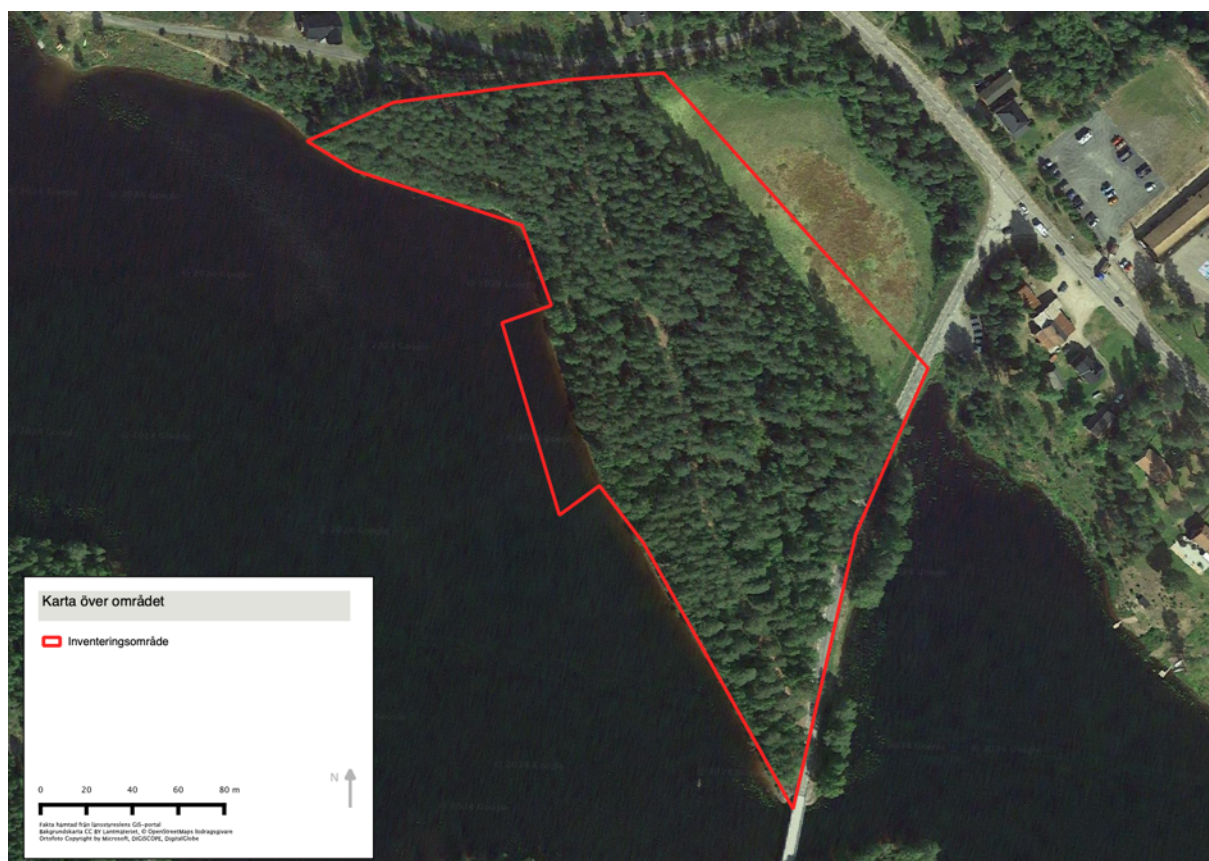
4.3 Värdearter

Värdearter är arter som indikerar att ett område kan ha naturvärde, eller som i sig själva är av särskild betydelse för den biologiska mångfalden. Hit hör skyddade och/eller rödlistade arter samt typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Det är endast de arter som bedöms vara relevanta som ska användas vid en naturvärdsbedömning. Till exempel ska signalarter endast beaktas i den geografiska zon och den livsmiljö där de indikerar att det finns ett naturvärde. Vid fynd av naturvärdsarter ska fyndet stå i relation till vad som kan förväntas i det enskilda fallet.

5 Karteringsunderlag

Vid förstudien inför inventeringen har befintligt karteringsunderlag enligt Bilaga A kontrollerats, liksom ett uttag från Artportalen gällande skyddade arter. Uttaget gjordes 2021 respektive 2024, då en tidigare inventering av området genomfördes av undertecknad i samband med framtagandet av en LIS-plan för Torsby kommun.

6 Allmän beskrivning av området

Figur 1 Karta över området som har inventerats.

Området består av en sandås där tall dominerar. Öster om åsen finns ett stor inslag av yngre lövträd. Skogen i området är inte jättegammal. I området och på åsens platå finns öppnare ytor efter tidigare bebyggelse. I området finns även en gammal jordkällare samt lövträd med inslag av håll. I området noterades svartvit flugsnappare och större hackspett vid inventeringen. I området norra delar finns del av en gammal instängd vattenyta, en korvsjö som vuxit igen. I området finns rikligt med våtmarksvegetation.

Området korsas av äldre vägar på sandmarken och sluttningen mot söder ned mot sjön är mycket brant.

Figur 2 Foto av våtmarken i norr.

Figur 3 Foto från norr med väg som korsar hela området.

Figur 4 Foto från vägen ned mot väster och vattnet.

Figur 5 Foto av platån på åsens topp.

Figur 6 Tätare yngre skog öster om åsryggen.

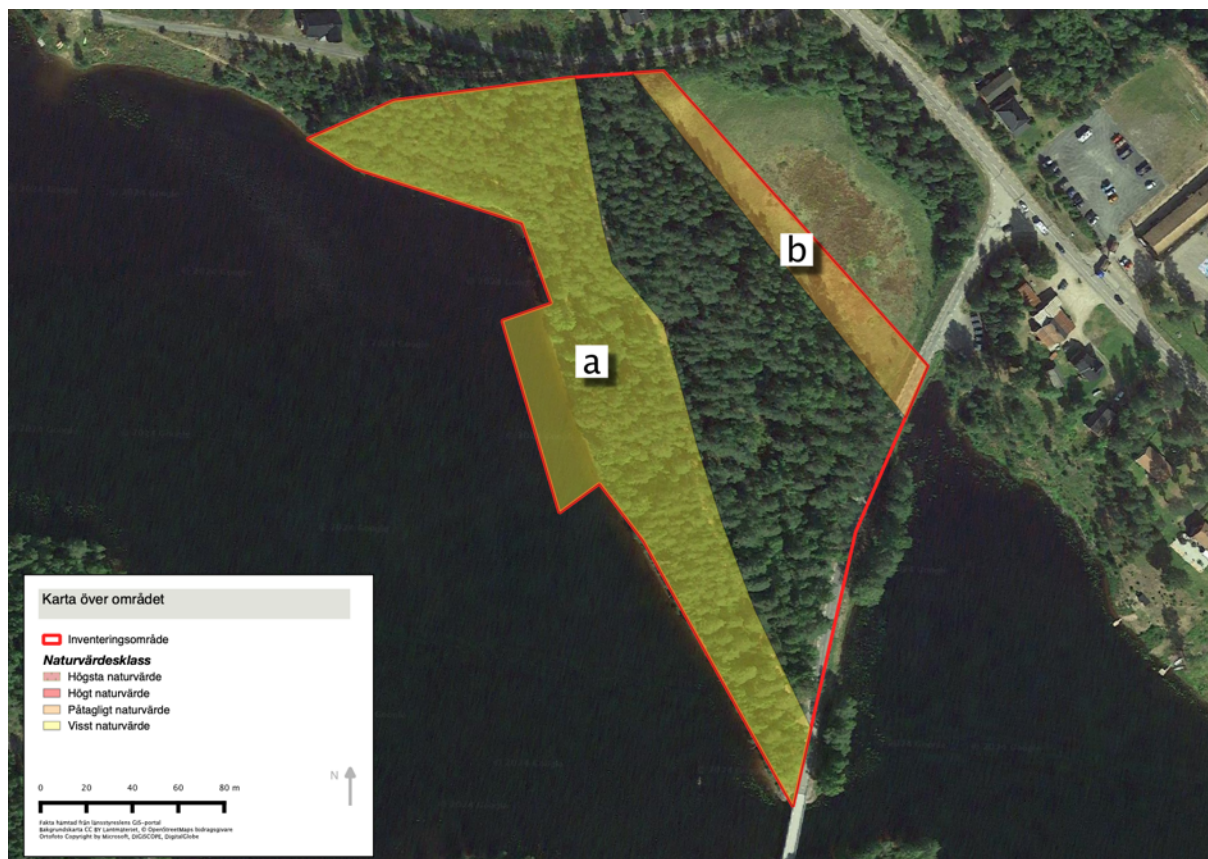

Figur 7 Västra delen av området.

7 Naturvärdesbiotoper och värdefulla element

I området har flera ytor bedömts hålla naturvärdesklass enligt figuren nedan.

Figur 8 Karta över delområden som har bedömts ha de biotoper och artvärden som krävs för att uppfylla kriterierna för en naturvärdesbiotop och klassas till naturvärdesklass.

7.1 Naturvärdesbiotop a

Värdering: Visst naturvärde Naturvärdesklass 4

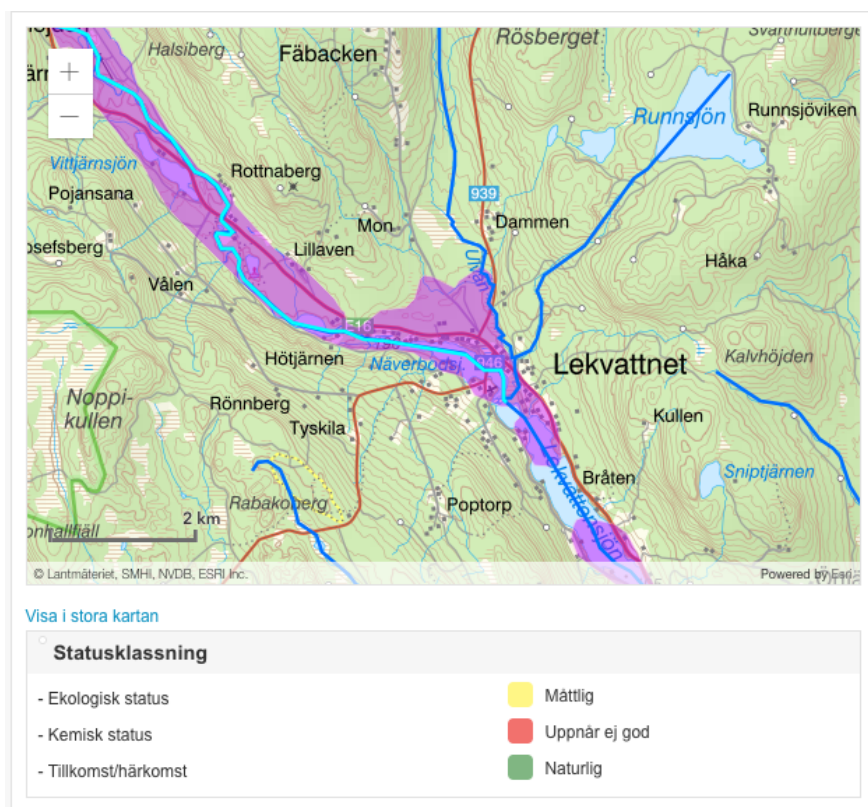
Biotopvärde: Gles tallmark på sandmark och strandbrink

Artvärde:

Bedömning: Området består av gles tallmark på torr fattig sandig mark, likt en ändmorän. I området noteras inte många arter och liknande miljöer brukar vara relativt artfattiga. Området ligger åt sydväst med riklig solinstrålning. Områdets strandbrink slutar tvärt ned i vattnet. Vattnet är humöst och botten saknar vegetation. Området ingår i klassningen i VISS (Länsstyrelsen, 2024) Rottnan uppströms Lekvattnet. De kvalitetsfaktorer som finns i VISS (Länsstyrelsen, 2024) klassas som "måttlig" ekologisk status, naturlig tillkomst och "uppnår ej god" kemisk status.

Både vattnets hydrologiska status och bottenfaunans status klassas som "hög".

I området finns rester från en äldre brygg- och badanläggning i form av ett betngfundament.

Figur 9 Uttag från VISS (Länsstyrelsen, 2024) där den sammanvägda klassningen framgår.

Figur 10 Foto av strandpromenaden i närheten av betongfundament från gammal brygga och badanläggning.

Figur 11 Foto av gammalt betongfundament i området.

Figur 12 Strandpromenaden i området.

Figur 13 Botten består av grus i olika fraktioner.

Figur 14 Brant slänt upp mot krön med tall som dominerande art.

Figur 15 Befintlig strandbrink och "badstrand".

7.2 Naturvärdesbiotop b

Värdering: Påtagligt naturvärde Naturvärdesklass 3

Biotopvärde: Våtmark

Artvärde:

Bedömning: Fuktig "myrliknande" vegetation med öppna vattenytor.

Figur 16 Foto av området med synliga öppna vattenytor. I övrigt är vattenytan igenväxt.

8 Bedömning

Det inventerade området bör som helhet betraktas som gammal tomtmark där det efter rivning vuxit upp skog på en ändmoränliknande formation.

Utifrån de arter som hittats, och de naturvärdesobjekt som avgränsats, bedöms områdets naturvärden som helhet inte vara särskilt höga. De naturvärdesobjekt som avgränsats är i huvudsak av lokalt värde för den biologiska mångfalden.

9 Litteraturförteckning

Artdatabanken. (05 2024). *Artfakta*. Hämtat från www.artfakta.se

Artdatabanken. (01 2024). *Artportalen*. Hämtat från <https://artportalen.se/>

Länsstyrelsen. (den 18 06 2024). *VISS Vatteninformationssystem Sverige*. Hämtat från viss.lansstyrelsen.se:
<https://viss.lansstyrelsen.se>

Länsstyrelserna. (2024). *Geodatakataolgen*. Hämtat från <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/>

Påhlsson, L. (1994). *Vegetationstyper i Norden*. Köpenhamn: Nordiska ministesrådet.

SiS. (2023). *Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Dataproduktspecifikation och listor med biotopbeteckningar*. Svenska Institutet för Standarder.

SiS. (2023). *Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning*. Svenska Institutet för Standarder.

SLU Artdatabanken. (2020). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. Uppsala: SLU.

Bilaga A

Databaser som har kontrollerats:

Följande databaser ska kontrolleras vid inventering

- Artportalen
- Artportalen – uttag av skyddade data 200 meter eller 500 meter buffert beroende på bedömd relevans
- VISS
- Lokalt naturvårdsprogram
- Värdeatrakter

WMS-tjänst dvs. kartsikiken är inte lokala utan uppdateras på ansvarig myndighet

- Skogsstyrelsen
 - nyckelbiotoper
 - naturvärden
 - sumpskogar
 - biotopskydd
 - storbrukets nyckelbiotoper
- Riksintressen
 - 4 kap Miljöbalken
 - Friluftsliv
 - Naturvård
 - Riksintresse kulturmiljö (Riksantikvarieämbetet) (ej aktuell vid NVI)
 - 3 kap Miljöbalken
 - Riksintresse yrkesfiske
 - Naturvård
 - Friluftsliv (ej aktuell vid NVI)
 - Natura 2000 enligt
 - Habitatdirektivet
 - Fågelskyddsdirektivet

Följande skikt är lokala och måste laddas ned:

- Våtmarksinventeringen
- Musslor
- Ängs och betesmark (Jordbruksverket)
- Ängs och hagmarker (Jordbruksverket)

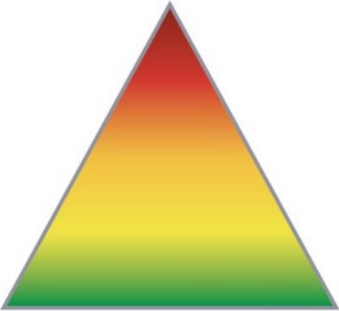
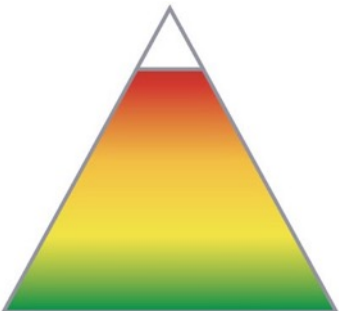
Lastkajen – Trafikverket – om vägområde innefattas.

Bilaga B

Artvärde och biotoper

Tabell från SS199000:2023 som visar på värdering och bedömning utifrån arter.

Artvärde	Kännetecken
Mycket högt artvärde 	Förekomst av hotade, sällsynta eller andra särskilt värdefulla organismsamhällen som indikerar lång kontinuitet och hög grad av naturlighet, vilket även omfattar traditionell hävd. Förekomst av organismsamhällen med mycket hög artdiversitet i ett regionalt eller nationellt perspektiv. Förekomst av ett stort antal värdearter som är fördelade inom värdepyramidens alla nivåer. Måttlig förekomst av värdearter med mycket högt signalvärde. Betydelsefull förekomst av värdearter med högt signalvärde. Mycket betydelsefull förekomst av värdearter med påtagligt signalvärde. Förekomst av organismsamhällen med andra kännetecken, som är typiska för biotoper med mycket stor särskild betydelse för biologisk mångfald.
Högt artvärde 	Förekomst av ovanliga eller andra värdefulla organismhällen, som indikerar lång kontinuitet och hög grad av naturlighet, vilket även omfattar traditionell hävd. Förekomst av organismsamhällen med hög artdiversitet i ett regionalt eller nationellt perspektiv. Förekomst av många värdearter, som är fördelade inom värdepyramidens allra flesta nivåer. Sparsam förekomst av värdearter med mycket högt signalvärde. Måttlig förekomst av värdearter med högt signalvärde. Betydelsefull förekomst av värdearter med påtagligt signalvärde. Förekomst av organismsamhällen med andra kännetecken, som är typiska för biotoper med stor särskild betydelse för biologisk mångfald.
Påtagligt artvärde 	Förekomst av organismsamhällen med måttligt hög artdiversitet i ett regionalt eller nationellt perspektiv. Sparsam förekomst av värdearter med högt signalvärde. Måttlig förekomst av värdearter med påtagligt signalvärde. Betydelsefull förekomst av värdearter med visst signalvärde. Förekomst av organismsamhällen med andra kännetecken, som är typiska för biotoper med särskild betydelse för biologisk mångfald.

Visst artvärde 	Förekomst av organismsamhällen med måttligt hög artdiversitet, i ett lokalt perspektiv eller viss artdiversitet i ett regionalt eller nationellt perspektiv. Sparsam förekomst av värdearter med påtagligt signalvärde. Måttlig förekomst av värdearter med visst signalvärde. Förekomst av organismsamhällen med andra kännetecken, som är typiska för biotoper med viss särskild betydelse för biologisk mångfald.
Lågt eller obetydligt artvärde 	Förekomst av organismsamhällen med låg artdiversitet som domineras av vanligt förekommande arter. Normalt finns inga förekomster av värdearter eller så är de för få eller för glest förekommande för att indikera att biotopen har någon särskild betydelse för biologisk mångfald.

Tillstånd	Mycket bra tillstånd	Påtagligt biotopvärde	Högt biotopvärde	Mycket högt biotopvärde	Mycket högt biotopvärde
	Bra tillstånd	Visst biotopvärde	Påtagligt biotopvärde	Högt biotopvärde	Mycket högt biotopvärde
	Mellan bra och dåligt tillstånd	Lågt biotopvärde	Visst biotopvärde	Påtagligt biotopvärde	Högt biotopvärde
	Dåligt tillstånd	Lågt biotopvärde	Lågt biotopvärde	Visst biotopvärde	Påtagligt biotopvärde
		Vanlig biotop, endast med grundläggande ekologisk funktion	Mindre vanlig biotop eller biotop med viss särskild ekologisk funktion	Ovanlig biotop eller biotop med påtaglig ekologisk funktion	Sällsynt eller påtagligt minskande biotop eller biotop med hög ekologisk funktion
Sällsynthet och ekologisk funktion					

Figur 17 Matris från SS199000:2014 som visar på värdering och bedömning utifrån livsmiljö/biotop.

Bilaga C

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesbiotoper identifieras enligt SS199000:2023. Naturvärdesbedömning är en process som innebär bedömning av geografiska områdens betydelse för den biologiska mångfalden med stöd av bedömningsgrunderna **artvärde** och **biotopvärde**. De geografiska områdenas betydelse beskrivs genom att de tilldelas olika naturvärdesklasser. Klasserna innebär en rangordning av avgränsade geografiska områden utifrån deras betydelse för att upprätthålla mångfalden inom arter, mellan arter och av ekosystem.

Artvärde	Mycket högt	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	Högt naturvärde	Högsta naturvärde	
	Högt					
	Påtagligt	Mindre troligt utfall	Påtagligt naturvärde		Högt naturvärde	
	Visst	Visst naturvärde		Påtagligt naturvärde	Mindre troligt utfall	
	Lågt	Ej naturvärde	Visst naturvärde	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	
		Lågt	Visst	Påtagligt	Högt	Mycket högt
		Biotopvärde				

Figur 18 Principbild från SS 199000:2023 för att beskriva hur förekomst av arter respektive livsmiljöer (biotopvärde) leder till en bedömd naturvärdesklass.

Naturvärdesklasser av naturvärdesbiotoper

Tabell 1 Förklaring av de 4 naturvärdesklasserna, från SS 19000-2023.

Naturvärdesbiotoper	Högre naturvärde	
	Högsta naturvärde Naturvärdesklass 1	Mycket stor särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper som har god överensstämmelse med ett referenstillstånd för naturliga ekosystem. Innehåller mycket goda livsmiljöer för naturvårdsarter och nästan alltid med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högsta naturvärde är särskilt viktiga värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.
	Högt naturvärde Naturvärdesklass 2	Stor särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper som har väsentliga kvaliteter, typiska för naturliga ekosystem. Innehåller goda livsmiljöer för naturvårdsarter, ofta med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högt naturvärde är värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.
	Påtagligt naturvärde Naturvärdesklass 3	Påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper som har typiska kvaliteter för naturliga ekosystem men som kan vara delvis påverkade eller saknar längre kontinuitet och därför inte uppfyller kriterier för naturvärdesklass 1 eller 2. Innehåller oftast livsmiljöer för naturvårdsarter. Bidrar till en nationell och regional grön infrastruktur för biologisk mångfald. Den totala arealen av dessa områden har särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha stor särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.
	Visst naturvärde	
	Visst naturvärde Naturvärdesklass 4	Viss särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper med vissa kvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Kan innehålla livsmiljöer för naturvårdsarter. Bidrar till grön infrastruktur för biologisk mångfald åtminstone på lokal nivå. Den totala arealen av dessa områden har viss särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.